

el
bú

*el gust per
la lectura*

Curs 2014-2015
1r i 2n d'ESO

**EL MISTERI DEL
CARRER DE LES
GLICINES**

Núria Pradas

Guia de lectura
Orientacions didàctiques

1714 / 2014

El Gust per la Lectura
Curs 2014-2015 - 1r i 2n d'ESO
Novel·la negra i de misteri

El misteri del carrer de les Glicines

Núria Pradas

Material elaborat per:
Sebastià Bennasar

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Octubre de 2014

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	4
ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT	5
INTRODUCCIÓ	11
PROPOSTA D'ACTIVITATS	17
ABANS DE LLEGIR	
Activitats sobre el gènere	17
Activitats per fer prediccions sobre el contingut	19
Activitats per despertar el gust per la lectura del llibre	20
TOT LLEGINT	
Bloc 1, capítols 1 a 5	24
Bloc 2, capítols 6 a 20	27
Bloc 3, capítols 21 a 25	32
DESPRÉS DE LLEGIR	
Activitats per compartir la lectura	34
Per saber-ne més. Petites investigacions	37
BIBLIOGRAFIA	40
ANNEXOS	
Annex 1. La novel·la negra i policíaca, una breu introducció	42
Annex 2. Reportatge sobre el club de lectura dels mossos d'esquadra	43
Annex 3. Les hemeroteques digitals	45

PRESENTACIÓ

Aquesta guia de lectura versa sobre el llibre *El misteri del carrer de les Glicines*, de l'autora Núria Pradas. La novel·la, publicada per l'editorial Bambú el 2006, es pot circumscriure al gènere de la novel·la negra, tot i que també té connexions amb el gènere de la novel·la de misteri i d'intriga (de fet, en aquesta guia usarem principalment per referir-nos a aquesta obra l'etiqueta de novel·la de suspens).

Pradas va néixer al setembre de 1954 a Barcelona i és llicenciada en filologia catalana (1980). Ha treballat en el món de l'ensenyament i a partir de 1995 va començar a escriure. Fins al moment ha publicat més de cinquanta llibres, sobretot per al públic infantil i juvenil. Darrerament publica els seus llibres també en castellà.

En aquesta guia, orientada al professorat, trobareu:

- En primer lloc les orientacions didàctiques, on es detallen els objectius que es volen aconseguir amb la lectura i els exercicis proposats, els continguts que permet treballar i els criteris d'avaluació.
- Tot seguit hi ha una introducció sobre el gènere negre, els seus orígens i el conreu a casa nostra, una presentació del llibre i l'autora i una breu indicació dels principals aspectes literaris de l'obra.
- Després hi ha el cos de la guia pròpiament dit, amb les activitats de comprensió lectora i els exercicis per fer abans de llegir el llibre i després de la lectura. En aquesta darrera part hi ha les activitats relacionades amb les àrees no lingüístiques, que donaran especial importància a l'aspecte social, atès que aquesta és una de les claus de la literatura d'aquest gènere; i activitats per compartir la lectura. Totes les activitats porten associat el solucionari.
- Finalment trobarem la bibliografia i els annexos.

El dossier de l'alumne s'estructura de la manera següent:

- **Abans de llegir.** L'apartat té l'objectiu de familiaritzar el lector amb el llibre que té a les mans. Es tracta d'analitzar la informació que ens proporcionen la portada, la contraportada, la il·lustració; en definitiva, les parts externes del llibre. També es pretén buscar connexions amb possibles coneixements previs de l'alumnat sobre l'autor, l'obra o la temàtica.
- **Tot llegint.** Conté activitats per facilitar la interpretació del text. S'estructuren per blocs de capítols i inclouen activitats entorn de l'argument i dels recursos estilístics.
- **Després de llegir.** Les activitats que hi apareixen pretenen fomentar la reflexió sobre la forma i el contingut de l'obra escollida i el foment de la creativitat de l'alumnat. També es fan connexions amb àrees no lingüístiques i es donen pautes per al debat i la posada en comú d'impressions.

Al llarg del dossier es pretén potenciar la interacció entorn de la lectura. Per això, encara que no sempre s'especifiqui, moltes de les activitats es poden fer oralment.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

Desenvolupament de les competències bàsiques

Amb aquestes activitats de lectura es pretén desenvolupar les competències bàsiques de l'àmbit lingüístic, especialment:

Dimensió comprensió lectora	
Competència 1	Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, per comprendre'ls.
Competència 2	Reconèixer el tipus de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'ls.
Competència 3	Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

Dimensió comunicació oral	
Competència 7	Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents.
Competència 8	Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents.
Competència 9	Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

Dimensió literària	
Competència 10	Llegir obres i conèixer els autors/ores i els períodes més significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
Competència 11	Expressar, oralment i per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos.
Competència 12	Escriure textos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.

Dimensió actitudinal	
Actitud 1	Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.
Actitud 2	Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.

Hem de remarcar que la competència literària, tal com recorda el [text legal](#),

“fa que els nois i les noies puguin comprendre millor el món que els envolta, les altres persones i a si mateixos a través de la lectura d'obres de qualitat i del contacte amb les construccions de la cultura tradicional. L'accés guiat a aquestes obres facilita el desenvolupament de l'hàbit lector i escriptor, i fa que els nois i les noies descobreixin el plaer per la lectura, sàpiguen identificar estètiques i recursos, i apreciïn textos literaris de gèneres diversos (poètic, narratiu i teatral), i també d'altres formes estètiques de la cultura que ens envolta (cançons, refranys, dites, etc.). Amb tot això els nois i les noies van interioritzant els senyals de la cultura que els aniran precisant els criteris per ser més rigorosos en les seves valoracions i gustos estètics, amb la qual cosa, a més d'estimular la seva creativitat, es desenvolupa el seu sentit crític”.

Currículum ESO àmbit de llengües. Pàgines 4-5

Amb aquest projecte de lectura també es poden desenvolupar les competències personals referides a l'autonomia i iniciativa personals i les competències específiques, com la competència social i la ciutadana.

Objectius

Els objectius que persegueixen les activitats d'aquesta guia són múltiples. D'una banda, quant a l'alumne pres individualment, destacaríem el fet d'incrementar les seves competències lectores, perquè la novel·la negra necessita una lectura atenta i participativa per tal d'intentar endevinar el culpable. Col·lectivament, la novel·la planteja tot un seguit de qüestions de caire social que permeten promoure el debat tant individual com col·lectiu i mostrar com la literatura serveix per connectar a la perfecció amb el món contemporani.

Detallem a continuació els objectius principals:

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
2. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, tot valorant el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
3. Valorar la comunicació com a mitjà per aprofundir en la comprensió del món i per combatre la discriminació i els estereotips.
4. Identificar els elements que configuren una narració (temps, espai, personatges, estructura, temes i argument) i analitzar-los.
5. Comprendre textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre el text narratiu i el gènere de la novel·la negra i de misteri.
6. Identificar elements de crítica social i reconèixer l'equilibri entre realisme i fantasia, d'acord amb les convencions del gènere.
7. Desenvolupar un pensament crític, obert i flexible en els processos comunicatius originats a partir de la lectura, i ser capaç de debatre, amb arguments i respecte, les idees pròpies i d'altri.
8. Interaccionar amb els altres, comprendre i expressar-se oralment, per escrit o audiovisualment, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural i adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.

Continguts

Detallem a continuació els objectius principals:

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

1. Comprensió i interpretació de les informacions més rellevants de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació pròxims als interessos de l'alumnat, amb atenció als narratius, descriptius i conversacionals.
2. Conversació per comprendre i per escriure textos i per reflexionar sobre els processos de comunicació en tota mena de situacions
3. Planificació i producció, oral i escrita, de textos narratius i descriptius.
4. Participació en debats orals sobre temes relacionats amb el contingut de les obres literàries.
5. Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball compartit.
6. Participació en la interacció com a eina per a prendre consciència dels valors i sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta.
7. Ús de les diferents estratègies comunicatives que ajuden a l'inici, manteniment i finalització de les interaccions.
8. Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i amb recurs a fonts diverses.
9. Ús d'estratègies de recollida d'informació oral, aprendre a escoltar, saber seleccionar i valorar les diferents informacions.
10. Contrastació dels continguts dels textos analitzats amb els coneixements propis, abans i després de la lectura.
11. Composició de textos orals, escrits (en suport paper o digital) propis de l'àmbit acadèmic, especialment resums, exposicions senzilles i conclusions sobre les tasques i els aprenentatges fets amb atenció especial als narratius, descriptius i expositius.
12. Organització i valoració del treball individual per progressar en l'aprenentatge de manera autònoma i per a la millora personal i del treball en equip per a la construcció col·lectiva del coneixement.

DIMENSIÓ ESTÈTICA I LITERÀRIA

1. Lectura autònoma o guiada d'obres de literatura juvenil i de literatura tradicional i popular adequades a l'edat seguint un itinerari literari que parteixi dels coneixements previs del lector/a.
2. Ús d'estratègies i tècniques que ajudin a analitzar i interpretar el text literari abans, durant i després de la lectura.
3. Diferenciació dels grans gèneres literaris i reconeixement de les seves característiques principals a partir de les lectures: identificació dels elements principals del gènere de la novel·la negra i de misteri.

4. Anàlisi dels elements que configuren una narració (personatges, estructura narrativa, temps, espai, temes i argument).
5. Desenvolupament progressiu de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement del món i d'un mateix.

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

1. Interès per parlar i escriure correctament la llengua pròpia i les apreses en el currículum escolar.
2. Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
3. Actitud crítica davant dels missatges que suposin qualsevol tipus de discriminació i voluntat de superar els prejudicis.

Criteris d'avaluació

L'avaluació inicial pot realitzar-se amb una tria de les activitats que configuren l'apartat «Abans de llegir», que permetran constatar els coneixements previs de l'alumnat.

L'avaluació sumativa, un cop llegida i treballada l'obra, pot fer-se amb una tria de les activitats dels apartats «Tot llegint» i «Després de llegir». Aquests instruments s'han de complementar amb l'observació de la progressió dels alumnes amb relació a la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita de raonaments basats en el contingut de la lectura i la capacitat de generar un text literari a partir de pautes i tècniques de construcció literària.

Algunes activitats que poden ajudar a elaborar una pauta d'avaluació de l'alumnat són les següents:

- Participar activament i reflexivament en les activitats realitzades a l'aula.
- Comprendre i sintetitzar fragments de l'obra llegida tenint en compte la imatge i el text.
- Produir pautadament i acuradament textos narratius i descriptius, presentant com a model un text literari treballat a l'aula.
- Mostrar interès per l'aprenentatge.
- Respectar els torns de paraula i les opinions dels altres.
- Tenir cura de la presentació de les activitats i fer-ho de manera puntual.
- Treballar de manera autònoma, tant individualment com en grup, i prendre consciència de la importància de la feina feta correctament, i sentir-se'n satisfet després.

INTRODUCCIÓ

El gènere negre, des dels orígens a casa nostra¹

El misteri del carrer de les Glicines és una novel·la que es vincula amb dos gèneres literaris ben definits i que, d'alguna manera, tenen un tronc comú: la novel·la d'intriga i de misteri, que desemboca en la novel·la de suspens i la novel·la negra.

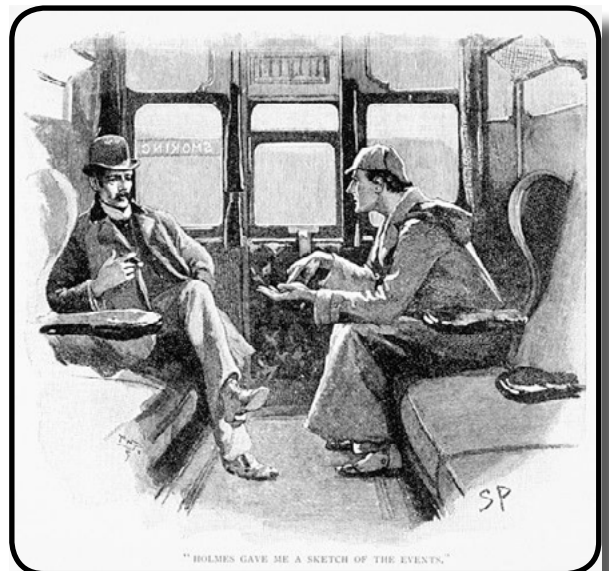
Edgar Allan Poe, pare del gènere.
Font: [WikimediaCommons](#)

Es considera de forma unànime que la novel·la amb intriga criminal neix el 1841, quan Edgar Allan Poe (1809-1849) publica el seu llibre *El misteri del carrer de la Morgue*, un conjunt de relats de misteri que ben aviat trobaran continuadors i imitadors. Eugène Sue va aprofitar les pàgines de la premsa francesa per publicar els seus *Misteris de Paris* el 1844, mentre que [Camilo Castelo Branco](#) va publicar els *Misterios de Lisboa* el 1854.

Però aquesta narrativa es va consagrar en fer el salt de cap a les Illes Britàniques. Allí tot un seguit d'autors varen aconseguir situar la narrativa criminal en un entorn molt concret: el de l'aristocràcia anglesa que a poc a poc començava a ser substituïda en el cim de la productivitat econòmica per la burgesia sorgida de la Revolució Industrial. És en aquest context que hem d'emmarcar l'obra d'un clàssic del gènere com [Wilkie Collins](#) (1824-1889), que amb títols com *La dama de blanc* o *La pedra lunar* posen les

bases per a la consolidació d'aquesta mena de literatura, que arribarà al seu cim màxim amb la figura de [Sir Arthur Conan Doyle](#) (1859-1930) i la creació del paradigma per excel·lència del detectiu privat: Sherlock Holmes.

La primera aparició del detectiu va ser el 1887 a *Estudi en escarlata*. En total protagonitza fins a quatre novel·les i 56 relats, i és un dels pocs personatges als quals els seus seguidors van obligar a ressuscitar: Conan Doyle el matava en una de les seves aventures però el públic no li ho va perdonar – fins a 20.000 persones es van donar de baixa de la publicació on apareixien les seves aventures – i al final el va fer reaparèixer.

Sherlock Holmes i el doctor Watson en una il·lustració de l'època. Font: [WikimediaCommons](#)

¹ Al dossier de l'alumne es presenta, de manera simplificada, aquesta informació en forma d'apèndix.

Aquest tipus de novel·lística es caracteritzava per tot un seguit de trets:

- Objectiu: resoldre qui era el responsable del crim
- Poca crítica social
- Ambients socials de classe mitjana alta o alta (burguesia i aristocràcia)
- Molta importància dels diàlegs
- Detectius privats molt observadors i llestos, quasi sobrenaturals
- Girs narratius i pistes i proves amagades

De narrativa de misteri i de suspens mai se n'ha deixat de fer, i de fet comptem amb una autora que segur que és a la ment de tots els aficionats: [Agatha Christie](#), que ha venut milions d'exemplars de les aventures dels seus investigadors principals, Mrs. Marple i Hercules Poirot.

Però també és cert que en el moment en què assistim a una modificació de paràmetres com la provocada per la Primera Guerra Mundial (1914-1918) i la Gran Depressió (1929), la narrativa també en pateix les conseqüències. I en aquest cas aquestes estan associades al continent americà i a un tipus de publicació, els *pulps*.

Els pulps eren un seguit de revistes de molt baix cost on es publicaven normalment sèries d'aventures sobre la conquesta de l'Oest, sobre la conquesta de l'Àfrica o sobre la conquesta de l'espai. En aquesta mena de publicacions és on varen néixer personatges tan cèlebres com Tarzan o Flash Gordon, per exemple. Quan la conquesta de l'Oest s'acaba, les grans ciutats i els crims que s'hi cometen passen a ser un escenari de

primer ordre, i així neix la novel·la negra tal com la coneixem en la seva forma clàssica. I en aquest cas també podem posar data: la publicació el 1929 de *Collita roja*, de [Dashiell Hammett](#) al pulp *Black Mask* inaugura la novel·la negra clàssica americana, protagonitzada per detectius més humans però a la vegada molt durs, sovint enfrontats a la policia. Són novel·les amb una dosi de realisme molt gran. Són alguns dels seus principals conreadors [Raymond Chandler](#), [Chester Himes](#), [Ross Macdonald](#) o [Jim Thompson](#), entre d'altres.

El Falcó Maltès, de Dashiell Hammett, publicat al Pulp *Black Mask*. Font: [Wikimedia Commons](#)

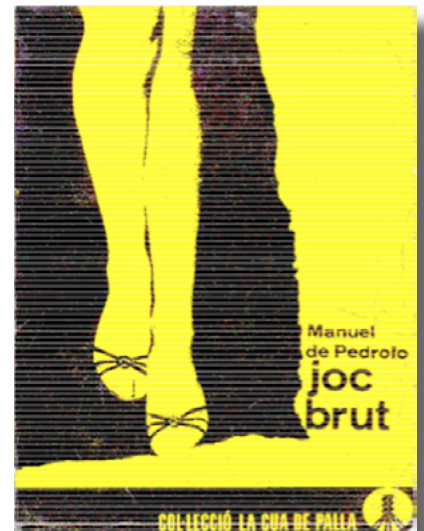
Dashiell Hammett, pare de la novel·la negra.
Font: [Wikimedia Commons](#)

Les principals característiques del gènere són:

- Detectius solitaris i bons investigadors, però no sobrehumans (tot i que reben pallisses i se'n refan molt de pressa).
- Històries urbanes, ambientades a la gran ciutat, que passa a ser també protagonista del relat.
- Crítica social.
- Canvia la pregunta: ja no es tracta de saber qui és l'assassí, sinó d'entendre per què en una societat es produeix un crim.

A partir d'aquí el gènere negre inicia la seva consolidació fins a ser el gènere més llegit arreu del món.

A casa nostra, la tradició comença amb la publicació de *La Bíblia valenciana*, de [Rafel Tasis](#), el 1954, i continua amb les incursions que faran en el gènere [Maria Aurèlia Capmany](#) i, sobretot, [Manuel de Pedrolo](#), que es pot considerar el veritable pare de la novel·la negra en català, amb títols com *Joc brut*, apareguda a la mítica col·lecció *La Cua de Palla*, amb la característica coberta groga i negra.

Als anys setanta emergirà la figura de Jaume Fuster i a partir dels vuitanta trobem novel·la negra a tots els Països Catalans, amb autors com [Ferran Torrent](#), [Antoni Serra](#), [Maria Antònia Oliver](#), [Andreu Martín](#) o [Margarida Aritzeta](#), per esmentar-ne només alguns, i amb una col·lecció, *La Negra de La Magrana*, on els escriptors en llengua catalana publicaran amb tota normalitat fins a mitjans anys noranta, en què desapareix i el gènere negre entra amb més freqüència al catàleg generalista de les editorials. En els darrers temps hem vist un ressorgiment amb força del gènere negre en català, amb col·leccions com [Crims.cat](#) o fins i tot l'aparició de l'editorial [Llibres del Delicte](#).

I hi ha novel·les negres o de suspens adreçades als joves i en la nostra llengua? Doncs sí, *El misteri del carrer de les Glicines* no és un cas aïllat, sinó que n'hem tingut alguns exemples anteriors, com la sèrie que [Andreu Martín](#) i [Jaume Ribera](#) varen dedicar al personatge de Flanagan, o la sèrie que actualment el mateix [Andreu Martín](#) dedica a la Wendy, una moxa d'esquadra que ja ha protagonitzat un parell de novel·les, tot i que hi ha altres provatures dels anys noranta ençà.

Si voleu tenir més informació sobre la novel·la negra a casa nostra no deixeu de consultar on-line aquest [article](#) del professor Àlex Martín Escribà.

La Núria Pradas i *El Misteri del carrer de les Glicines*

A l'hora de llegir el llibre de la Núria Pradas ens vénen al cap de forma immediata dues preguntes: qui és aquesta autora i en quin punt de la tradició podem situar la seva obra? Núria Pradas, segons ella mateixa explica, va néixer a Barcelona el 1954 i és llicenciada en filologia catalana. Ha fet de mestra de català i a partir de 1995 va començar a conrear la seva passió per l'escriptura, que l'ha duita a publicar més d'una cinquantena de títols, una passió que ha combinat amb el teatre, ja que ha fet d'actriu en més d'una ocasió. La seva literatura s'adreça sobretot al públic infantil i juvenil, tot i que també ha escrit per al públic adult. Publica essencialment en català, però alguna vegada ha escrit en castellà o les seves obres s'han traduït a aquest idioma. Podeu saber més coses de l'autora clicant en aquest enllaç: <http://www.nuriapradasandreu.com/> i també en aquesta interessant [entrevista](#) acompanyada per fragments de vídeo.

Aquí teniu l'autora amb un grup d'alumnes d'Olot.
Font: [web de la Núria Pradas](#).

El misteri del carrer de les Glicines, publicat l'any 2006, ens explica la història de misterioses desaparicions a Barcelona que tenen a veure, precisament, amb un gran casalot que hi ha en aquest carrer que l'autora situa al barri d'Horta de Barcelona (en realitat no existeix cap carrer amb aquest nom a la ciutat de Barcelona, tot i que sí que n'hi ha un amb aquest nom al terme municipal d'Esplugues). En aquest sentit, i com podeu comprovar amb la lectura, el text entronca més amb la tradició del gènere al segle XIX que no pas amb la del segle XX, tot i que podem veure que malgrat que l'important és resoldre el misteri hi ha una dosi important de crítica social implícita en el llibre, especialment el sexisme, la descripció d'una determinada Barcelona i sobretot el tema de les sectes i les seves maniobres.

ASPECTES LITERARIS

Com funciona *El Misteri del carrer de les Glicines*?

Si agafem la novel·la de la Núria Pradas com a artefacte literari i ens fixem en alguns aspectes, segurament podrem arribar a conclusions que ens faciliten la reflexió sobre la lectura.

Estructuralment la novel·la s'articula en vint-i-cinc capítols, que són molt curts i molt àgils. Aquest fet accentua la sensació de rapidesa dels esdeveniments que passen al llibre i també acceleren la investigació dels misteris, a l'hora que ajuden a dosificar la informació i a fer que el lector vulgui continuar llegint perquè sempre queda algun petit misteri pendent. Aquesta disposició del llibre fa que el lector se senti empès a continuar la història i ajuda a no perdre el fil.

La novel·la té un trio protagonista molt clar: l'Helena, la xicota del Marc, el noi desaparegut; el Guillem, el seu germà; la Dèlia, aspirant a escriptora. Juntament amb ells i en el bàndol dels personatges positius trobem la sotsinspectora Rovira, tot i que el seu personatge ocupa un lloc més secundari en la trama. Pel que fa als personatges negatius hi ha en Joan Martí, company de feina d'en Marc i un dels membres de la secta.

L'Helena se'ns presenta com una noia ferma que no es resigna a la desaparició del seu promès. Hi podem veure una prova de constància, de compromís i de fidelitat envers el seu promès. En Guillem, en canvi, és més reservat i necessita ser empès de cap a l'acció, però una vegada convençut és ben lleial als seus amics. Tot i així, des del primer moment es mostra més prudent i assenyat que les noies. El personatge de la Dèlia és contradictori, perquè si d'una banda se'ns presenta com una gran tafañera, amb tots els trets negatius que això comporta, de l'altra el fet de voler arribar fins al final i la seva tenacitat també els podem veure com a valors positius. A més a més destaca el fet que té molt clar on vol arribar des del punt de vista professional, la qual cosa li atorga una fortalesa prou notable. També tenim trets ambigus en la sotsinspectora Rovira, com el fet que sigui tan seriosa i esquerga al començament, però el seu caràcter recte també té petits espais per ser influït pels protagonistes. Pel que fa a en Joan Martí, l'autora el mostra des del primer moment caracteritzat per elements negatius: és reservat, poc atractiu físicament i quant a la forma de vestir. Des del primer moment se'l veu mentider i poc fiable.

Finalment tenim el que es considera un *personatge in absentia*, en Marc, el noi desaparegut. És al voltant d'ell que gira tota l'acció, tot i que en sabem ben poques coses.

Des del punt de vista narratiu és un text narrat en tercera persona (com correspon a la majoria de narracions de misteri i aventures, que es diferencien sovint de la novel·la negra, que en moltes ocasions estan escrites en primera persona), però interromput per freqüents diàlegs que ens reporten, amb un testimoniatge directe, les aventures que viuen els nostres protagonistes. Així, aquesta tercera persona més objectiva i allunyada es combina amb una quantitat important de diàlegs que agilitzen l'acció i la fan més viscuda, en una combinació molt encertada que ajuda a donar fluïdesa al text.

Pel que fa a la llengua, és planera i sense cap mena de dificultats per als lectors. Això potser condiciona l'estil, perquè fa que el llibre només destaquï pel bon ús dels diàlegs, que sovint aporten informació rellevant tant de l'acció com dels personatges, i que ajuden a caracteritzar aquests. El tret més rellevant és que el ritme és molt àgil, tot i que de vegades es produeixen repeticions supèrflues, potser per emfasitzar alguns aspectes que es volen remarcar de cara a la investigació posterior.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

ABANS DE LLEGIR *EL MISTERI DEL CARRER DE LES GLICINES*

ACTIVITATS SOBRE EL GÈNERE

1. Llegiu la informació que trobareu a l'[Annex 1](#) i a continuació contesteu aquest qüestionari:

- Qui es considera el pare de la novel·la criminal? I el de la novel·la negra? **Respectivament, Edgar Allan Poe i Dashiell Hammett.**
- Qui va ser l'autor que va escriure la primera novel·la negra en català? **Rafel Tasis.**
- Com es diuen els protagonistes de les novel·les negres juvenils d'Andreu Martín? **Wendy i Flanagan.**

Les activitats que us proposam s'agrupen en tres apartats:

- Activitats que fareu abans d'encetar la lectura.
- Activitats que fareu durant la lectura, aturant-vos després de cada grup de capítols.
- Activitats que fareu després d'haver llegit el llibre.

El nostre objectiu és que primer descobriu les expectatives que us pot generar *El misteri del carrer de les Glicines* i que després de llegir-lo comproveu si eren encertades o no.

2. Empleneu aquest quadre amb l'ajut de la informació de l'[annex 1](#):

Any	Autor	Novel·la o personatge	Pregunta que se'ns planteja
1841	Edgar Allan Poe	El misteri del crim del carrer Morgue	Qui és el criminal?
1887	Arthur Conan Doyle	Sherlock Holmes	
1929	Dashiell Hammet	Collita roja	Qui és el criminal? Per què ha pogut passar un crim en una societat concreta?
1954	Rafael Tasis	La Bíblia valenciana	
1987	Andreu Martín i Jaume Ribera	Flanagan	

3. **Activitat escrita i oral.** En aquesta activitat us demanarem que mantingueu un debat amb arguments i explicacions racionals.

Escriviu en un full les respostes a aquestes preguntes. A continuació, lliureu el full al vostre professor:

La resposta és oberta. Una vegada el professor obté les respostes haurà de dividir la classe en grups on hi hagi aficionats a les novel·les de misteri i no aficionats, perquè conversin sobre l'interès de llegir llibres d'aquest gènere.

- Què us suggereix la paraula “misteri”?
- Trobar la paraula “misteri” al títol d'un llibre us anima a llegir-lo?
- Quines altres paraules en el títol us animen a llegir el llibre?
- Quins altres llibres de misteri heu llegit?
- En conclusió, us interessen les novel·les de misteri?

4. En el debat anterior heu demostrat que teniu una opinió formada sobre les novel·les de misteri. Ara us proposem que recomaneu una novel·la de misteri als vostres companys.

Resposta oberta.

Podeu seguir aquest esquema:

El llibre es titula...
Tracta de...
Us el recomano perquè...

ACTIVITATS PER FER PREDICCIONS SOBRE EL CONTINGUT A PARTIR DE LA COBERTA DEL LLIBRE

5. Observau la portada del llibre que llegirem:

- La trobau atractiva? Quins elements visuals us agraden?
Resposta oberta.
- De què penseu que tractarà el llibre?
Resposta oberta.
- Considereu que aquesta coberta explica massa coses del llibre abans de llegir-lo?
Resposta oberta.

Justificau les vostres respostes.

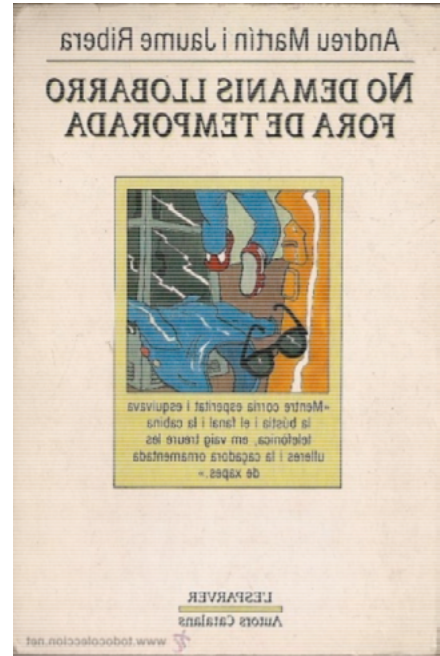
Per bé que les respostes són obertes i personals, el docent pot conduir la conversa sobre la portada, fent atenció als elements que la componen, tenint en compte, d'una banda, si són característics de la novel·la negra (mà, casa ombrívola, dona amb gavardina, nit...) i, de l'altra, quines prediccions permeten fer sobre el contingut de la lectura (hi haurà uns fets misteriosos que passaran en una casa situada en el carrer de les Glicines, una noia els investigarà...).

ACTIVITATS PER DESPERTAR EL GUST PER LA LECTURA DEL LLIBRE

6. Endevinalla.

Ets un bon detectiu? Aquesta portada d'una novel·la d'Andreu Martín i Jaume Ribera està manipulada. Esbrina:

- Quin és el títol del llibre?
No demanis llobarro fora de temporada.
- A quina col·lecció pertany?
L'Esparver / Autors Catalans
- Quina editorial l'ha editat?
Editorial La Magrana.

7. Poseu a prova la vostra capacitat deductiva.

<http://www.freedigitalphotos.net/>

Posau-vos en grups de quatre persones i feis un paperet amb el nom de cada membre del grup. Mirau-vos durant un minut. Agafau un dels paperets. Girau-vos tots esquena contra esquena. Durant tres minuts aneu escrivint en un full el retrat més exacte possible de la persona que us ha tocat descriure. En acabar el temps poseu-vos cara a cara i llegiu el que heu escrit. Els altres tres components del grup valoraran la vostra descripció basant-se en la precisió del que heu escrit, i així sabreu si sou o no uns bons detectius i podreu aplicar els vostres coneixements detectivescos a la lectura d'*El misteri del carrer de les Glicines*.
Activitat de resposta oberta.

8. El test d'abans de començar la lectura:

Activitat de resposta oberta.

Si un dia desapareix la teva mascota preferida, què fas?	
	a) Pensar que ja tornarà i no preocupar-te gaire, ho fa sovint.
	b) Buscar-la tot iniciant una investigació com Déu mana.
	c) Trucar als Mossos d'Esquadra perquè la busquin ells.

Sents una conversa en veu baixa al menjador de casa i tu...	
	a) No la sents perquè estàs escoltant música amb els cascs posats.
	b) Et quedes quiet a l'escala escoltant a veure què en pots captar.
	c) Tornes enrere, no t'agrada ficar-te en les coses dels altres.

Amb qui aniries a veure la nova pel·lícula de lladres i serenos?	
	a) No hi aniries, no t'interessa gens ni mica.
	b) Sol, no vols que res ni ningú et distregui d'una bona estona intentant trobar el culpable abans que s'acabi la pel·lícula.
	c) Amb els amics o amb la família, per poder comentar-la després (i per tenir algú de confiança a la vora per si de cas).

A la biblioteca de l'escola hi ha el diari d'avui sobre la taula...	
	a) No li fas ni cas, ja has llegit el que t'interessava a internet a casa.
	b) Vas directament a les notícies de Crònica Negra.
	c) T'interessen sobretot les notícies de descobriments científics, o les pàgines de cultura.

A la teva biblioteca personal no hi falten...	
	a) Els llibres dels grans invents de la humanitat.
	b) Els llibres protagonitzats pels grans detectius, com Sherlock Holmes, per exemple.
	c) Els llibres recomanats a l'escola.

Ets sol a casa i els gossos de tota la contrada estan bordant...

	a) Lògic, estàs tirant petards després de sopar amb els teus amics.
	b) Surts decidit al carrer a veure què passa.
	c) Comproves que la porta estigui ben tancada i poses música per intentar no sentir els gossos.

Veus un carterista al metro, ¿què fas?

	a) Mirar i esperar que ningú se n'adoni, no vols fer tard.
	b) Sortir corrents i perseguir-lo.
	c) Esperar que algú avisi els de seguretat i els Mossos d'Esquadra.

T'has equivocat d'autobús, ¿quina és la teva reacció?

	a) Continuar fins a la propera parada on hi hagi una parada de metro i fer un canvi.
	b) Gaudir del passeig i fixar-te molt i molt bé en cada un dels llocs desconeguts per on passes. Mai se sap...
	c) Avisar els pares i dir-los que arribaràs tard a dinar.

En un restaurant italià, què demanes?

	a) No vas a restaurants, com a casa enlloc.
	b) Que et deixin veure la cuina per apuntar-te un grapat de receptes.
	c) El mateix que qui t'hi ha portat.

Arriba una nau espacial amb un extraterrestre...

	a) No existeixen les naus espacials ni els extraterrestres. És un bonic somni de diumenge.
	b) Li demanes quines són les seves intencions i l'acompanyes a veure el president de la Generalitat.
	c) Esperes que això no pugui passar en cap cas.

Majoria de respostes A:

Tens la vida ben plantejada i ets autosuficient, però potser per això et convé una mica d'emoció i aventura, com la d'*El misteri del carrer de les Glicines*.

Majoria de respostes B:

La investigació de misteris és la teva vocació oculta: pots fer-te mosso o investigador privat. Sens dubte xalaràs amb *El misteri del carrer de les Glicines*.

Majoria de respostes C:

Potser et cal posar una mica d'emoció a la teva vida i sortir de la protecció del teu entorn. T'hi llances amb *El misteri del carrer de les Glicines*?

TOT LLEGINT EL MISTERI DEL CARRER DE LES GLICINES

PAS A PAS

En aquest apartat estructurarem les activitats en diferents blocs perquè es puguin anar fent a mesura que avança la lectura.

BLOC 1: Capítols 1 a 5

1. Parlem dels personatges, que són, quasi sempre, un dels primers elements que ens crida l'atenció de la novel·la. En aquests primers cinc capítols ja han aparegut els principals, així que ja podeu respondre les preguntes següents:
 - La primera aparició d'en Guillem (pàgines 17 i 18) ve marcada per una descripció clàssica, però es limita als aspectes purament físics del noi. Quins mots utilitza l'autora per fer aquesta descripció?
Alt, corpulent, morè, ulls foscos
 - Un cop llegides les descripcions d'en Guillem, d'en Joan Martí i de la Dèlia Torres, quines sensacions de caràcter us transmeten?

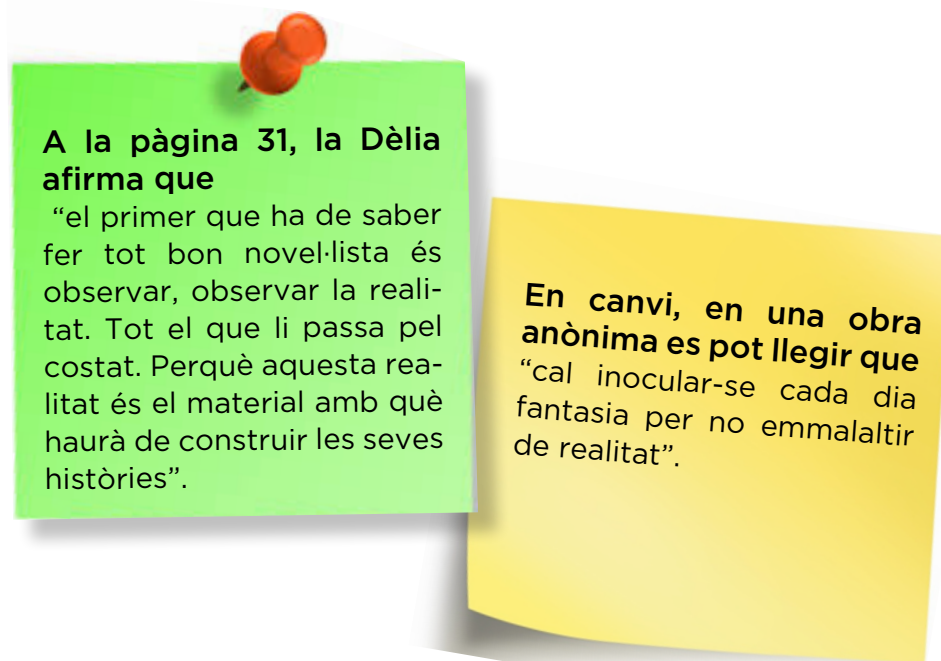
		
Guillem (pàgs., 17-18)	Joan Martí (pàgs. 21-22)	Dèlia Torres (pàg. 27)
Fermesa	Repugnància	Ambigüitat

- En general, quina penseu que és la intenció de l'autora a l'hora de mostrar-nos els seus personatges amb aquestes descripcions físiques?
L'autora vol que ens puguem fer molt ràpidament una imatge mental dels seus personatges i de les principals característiques físiques que també poden condicionar-los el caràcter
- Esbrineu com es poden utilitzar els elements físics per fer descripcions en aquest [enllaç](#).
Amb aquestes indicacions, proveu de fer una descripció del vostre per-

sonatge de ficció preferit. Ha de ser un personatge conegut. Sortiu davant de la classe i expliqueu-lo. Si aconsegiu que algú de la classe esbrini el nom en menys de dos minuts haureu demostrat que sou molt bons fent descripcions (aquest exercici es pot fer tantes vegades com el professor vulgui).

Resposta oberta.

2. Parlem de la relació de la història amb la realitat:

A la pàgina 31, la Dèlia afirma que

“el primer que ha de saber fer tot bon novel·lista és observar, observar la realitat. Tot el que li passa pel costat. Perquè aquesta realitat és el material amb què haurà de construir les seves històries”.

En canvi, en una obra anònima es pot llegir que
“cal inocular-se cada dia fantasia per no emmalaltir de realitat”.

- Què és per a vosaltres la fantasia? I la realitat?
- Podeu posar exemples de novel·les, contes o pel·lícules on predomini la fantasia?
- I on predomini la realitat?
- Recordeu un element de la novel·la que us sembli producte de l'observació de la realitat (realista) i un que sigui producte de la fantasia de l'escriptora (fantàstic) i esmenteu-los aquí:

Element realista	Element fantàstic

- Amb quina de les dues frases anteriors estau més d'acord? Per què?
Les respostes són obertes. L'activitat pretén que l'alumne aprengui a identificar elements realistes i elements fantàstics en una narració i també que reflexioni sobre el punt de partida de l'escriptor i la mirada que projecta sobre els fets de la realitat. La reflexió es condueix de manera progressiva amb una bateria de cinc preguntes, per acabar valorant les dues afirmacions de manera argumentada.
- Quan vosaltres escriviu una narració, partiu de la realitat o de la fantasia?

3. La Dèlia comença una relació molt tensa amb la sotsinspectora Rovira.

■ Què creus que la provoca? Què t'ho fa pensar?

Tot i que la resposta és oberta s'hauria d'emfasitzar que aquesta relació pot estar condicionada per la gelosia. Ho indica el fet que la Dèlia se sent força atreta pel Guillem i que aquest mira amb molts bons ulls la inspectora i li reconeix els mèrits i l'actitud professional envers la investigació.

■ Com creus que acabarà aquesta relació?

La resposta és oberta, però es pretén que l'alumne s'adoni del canvi d'actitud de la Dèlia envers la sotsinspectora, sobretot en el moment en què Rovira se salta el protocol i fa una investigació paral·lela.

BLOC 2: Capítols 6 a 20

4. Una de les sensacions que tenen els habitants del barri en parlar del casalot és por.

■ Has sentit desassossec en llegir aquest fragment de la novel·la? En quin moment?

Resposta oberta. S'espera que l'alumne dirà que sí i esmentarà el fragment corresponent.

Mike (2009). A Potential Haunting. Font: Flickr

■ Com creieu que l'autora ha aconseguit crear aquesta sensació de desassossec? Llegiu aquestes descripcions i marqueu-hi els elements que contribueixen a fer por o incomodar el lector:

La "casa" era, en realitat, un vell casalot mig derruït, l'escenari ideal per filmar-hi una pel·lícula de por. Una reixa, que en altres temps devia haver tancat la casa amb elegància i grandesa, mostrava ara les ferides que el temps, la pluja i l'oblit li havien infligit.

De sobte, un soroll de la casa la va fer alçar-se d'un bot. Tenia els músculs tensos, els sentits alerta. Van passar uns quants segons en què l'únic que va sentir va ser el soroll del silenci, aquell maleït silenci que es ficava ben endins de l'oïda i provocava neguit.

La força del vent augmentava i cada racó del vell casalot es lamentava amb pena: els finestrons xerricaven, les portes espetegaven. En Guillem va pujar el primer graó [...] va pujar el segon graó, el tercer... La porta de la casa es va obrir deixant entreveure els secrets de les tenebres.

A quina conclusió heu arribat? Completeu la frase:

Els elements que fa servir l'autora per crear sensació de desassossec són, sobretot,.....

Activitat de resposta oberta, però s'ha de destacar el fet que ho fa a través dels elements de les descripcions, com per exemple l'aire gèlid o els sorolls inquietants.

5. A la pàgina 94 hi ha reproduïda una suposada notícia d'un diari de 1968.

«Barcelona, 15 de juny de 1968.

El fill del banquer i home de negocis Damià Serra, desaparegut quan sortia de la feina el passat divendres 2 de juny, segueix sense donar senyals de vida.

Malgrat que la família ha ofert una substanciosa recompensa a qui pugui aportar alguna pista sobre aquesta desaparició, fins ara es continua sense tenir-ne notícies. Fonts de la policia treballen sobre la hipòtesi, encara per comprovar, que el jove va ser vist per darrera vegada prop de la plaça de la Font, al popular barri d'Horta».

■ Què explica aquesta notícia?

Una desaparició misteriosa.

■ Creieu que la informació que s'hi escriu és adequada? Per què?

Tot i que la resposta és oberta, podem concloure que sí, que la informació és adequada perquè s'explica amb detalls com va ser aquesta desaparició.

■ Creieu que la informació està redactada de forma clara? Per què?

Tot i que pugui semblar que sí, la notícia té algunes incorreccions, com la disposició dels paràgrafs (és més important la hipòtesi de la policia que no el fet que la família ofereixi una recompensa) o per exemple l'ús de les formes en passiva.

■ Intenteu reescriure la notícia de manera adequada i objectiva.

La notícia es podria redactar més o manco així:

“Barcelona, 15 de juny de 1968.

XXX (nom del desaparegut) continua sense donar senyals de vida. El fill del banquer i home de negocis Damià Serra va desaparèixer el passat divendres 2 de juny quan sortia de la feina.

Fonts de la policia asseguren que es treballa sobre la hipòtesi, encara per comprovar, que el jove va ser vist per darrera vegada prop de la Plaça de la Font, al popular barri d'Horta.

La família ofereix una substanciosa recompensa a qui pugui aportar alguna pista sobre aquesta desaparició, però fins ara ningú no ha aportat cap pista.

6. Els mitjans de comunicació de masses (ràdio, televisió, premsa en paper o digital) ens aporten informacions molt importants per saber com rutlla el món. Així ens relacionem amb el que ens envolta.

Quina relació teniu vosaltres amb els diaris?

Respostes obertes. Activitat d'execució individual. Es pretén que l'alumne reflexioni sobre la premsa escrita.

- Quin diari llegiu habitualment a casa vostra?

.....

- El llegiu:

en paper		per internet	
----------	--	--------------	--

- Sabeu per què la vostra família llegeix aquest diari i no un altre?

Perquè estan d'acord amb el punt de vista del diari.	
Per la llengua en què està escrit.	
Perquè és un diari gratuït.	
Altres:	

- Si no en llegeixen cap, expliqueu per què penseu que no ho fan:

- Tu llegeixes diaris?

Sí		No	
----	--	----	--

- Quines notícies t'interessen més? Per què?

Política nacional		Política internacional	
Ciència		Cultura	
Esports		Espectacles	
Cartellera		Passatemps	
Altres:			

- Creieu que la informació dels diaris és **fiable** i **objectiva**?

Sí		No	
----	--	----	--

- Després de respondre aquesta pregunta, compareu aquestes dues portades, que corresponen a dos diaris, un de Madrid i un de Barcelona, del dia 12 de setembre de 2014.

Aquesta activitat és d'execució col·lectiva. Les respostes són obertes. Aquí suggerim respostes possibles, que poden ajudar el docent a conduir la discussió sobre l'objectivitat i fiabilitat dels diaris. L'exercici es pot fer per escrit o bé amb respostes orals per fomentar la intervenció en el debat col·lectiu en gran grup.

- De quin fet informen les portades d'aquests dos diaris? Es tracta de la mateixa notícia?

Informen de la manifestació proconsulta que es va fer a Barcelona el dia abans, 11 de setembre.

- Quin missatge es treu de cadascun?

Els titulars demostren clarament la posició dels diaris enfront de la consulta: mentre que l'ABC parla de "forçar una consulta il·legal" i per tant insinua que no s'ha de celebrar, perquè no és legal i perquè no es demana de manera espontània, l'Ara presenta una sola paraula, en majúscules: "Votarem!", amb la qual cosa presenta una decisió ferma de fer el possible perquè la consulta se celebri.

- Per què pensem que aquests dos diaris informen d'una manera tan radicalment diferent d'un mateix fet?

Els dos diaris tenen una tendència política diametralment oposada, especialment pel que fa al nacionalisme català i al procés sobiranista. D'altra banda, en el moment de publicar la notícia, les opinions sobre la consulta estaven molt polaritzades i els diaris volien contribuir a generar una opinió concreta en els seus lectors.

- Aquesta comparació confirma la vostra opinió sobre la fiabilitat i objectivitat de la informació periodística? Justifiqueu-la amb les vostres paraules.

Resposta oberta. L'alumne ha de justificar la seva opinió a partir de l'anàlisi feta de les portades dels diaris.

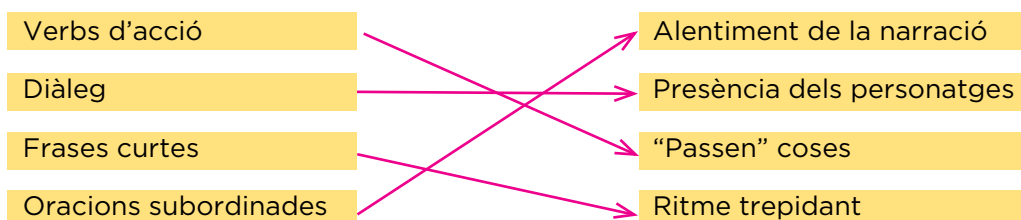
BLOC 3: Capítols 21 a 25

Aquest bloc inclou els capítols de la novel·la que desenvolupen la resolució del cas, és a dir, el **desenllaç**.

7. El capítol XXIV explica la sortida a l'exterior de la casa de la Dèlia.
- Com està narrada?
Està narrada en tercera persona i abandona la resta de personatges per centrar-se en la Dèlia i les seves accions.
 - Quin tipus de verbs hi predominen?
Hi predominen els verbs d'acció.
 - Com és el tipus de frases?
Ens trobem amb frases molt curtes, gairebé sense oracions subordinades.
 - La narradora decideix escriure el fragment d'aquesta manera per algun motiu concret. Amb aquesta decisió, creieu que la narradora accelera el ritme de la narració o l'alenteix?
N'accelera el ritme.
 - Curiosament no hi ha cap diàleg, com ho valoreu?
L'absència de diàleg en aquest capítol ajuda a obtenir una informació més "objectiva" i directa de la realitat viscuda per la Dèlia.

8. L'estil d'aquest fragment respon al que l'autora vol transmetre. Analitzem-lo en aquesta activitat:

- Relaciona amb fletxes els elements de les dues columnes

9. Al final de la pàgina 133, el narrador explica que la Dèlia "va riure amb una riallada sonora, alegre com unes castanyoles".

L'expressió "alegre com unes castanyoles" correspon a una frase feta.

Indicacions de resposta esperada:

- Què creus que vol dir?
Una persona que exterioritza l'alegria.
- Per què les castanyoles estan alegres?
Les castanyoles són un instrument de percussió que s'associa a molts balls perquè permet marcar clarament el ritme de manera continuada. Probablement pel fet que són molt rítmiques i fan ballar, i també pel fet que "parlen" de manera continuada, s'associen a l'alegria.

- L'expressió és un castellanisme. Com es diu en un català més genuí?
Alegre com un picarol, content com un gínjol.

- Fes un petit recull de frases fetes catalanes. N'hi ha prou amb 3 o 4. Pots demanar col·laboració a la teva família.

-
-
-
-

- Explica al teu company el sentit d'alguna de les frases fetes que has recollit.

Resposta oberta. És important que, per parelles, recordin frases i intentin analitzar-les partint del sentit literal que poden tenir i interpretar-les amb l'ajut dels coneixements previs de l'alumne. Es pretén que els alumnes rescatin frases fetes i compreguin que sempre parteixen d'un sentit literal, del qual es deriva la frase feta per analogia.

DESPRÉS DE LLEGIR EL MISTERI DEL CARRER DE LES GLICINES

ACTIVITATS PER COMPARTIR LA LECTURA

1. Us proposem que, amb l'ajut de les qüestions següents, desenvolueu un debat sobre la novel·la un cop n'hagueu acabat la lectura.

Podem suggerir unes preguntes als alumnes per tal que preparin la conversa (totes o una selecció), o bé podem conduir la discussió tenint-les com a guió. Tanmateix, suggerim algunes respostes esperades i alguns aspectes que es poden esmentar per tal d'enriquir la reflexió.

- *El misteri del carrer de les Glicines* destaca, des del punt de vista estilístic, per unes frases curtes on predominen en moltes ocasions els verbs que impliquen acció. Creus que això demostra riquesa o pobresa de l'escriptura o cap de les dues coses?

Tot i que la resposta pot ser oberta, en general s'ha de fer notar a l'alumne que la riquesa del text augmenta com més augmenta la complexitat del mateix.

- Creieu que el llibre pot tenir alguna possibilitat de passar al llenguatge audiovisual? Se'n podria fer alguna pel·lícula o curtmetratge? Veieu habitualment sèries o pel·lícules d'investigació criminal? Si és que sí, per què us agraden?

Resposta oberta. La pregunta permet portar la discussió als ponts entre novel·la i cinema, a parlar del llenguatge audiovisual i de la dificultat del pas de la novel·la a l'audiovisual.

- Fixem-nos per un moment en els aspectes més purament literaris d'aquest llibre, i sobretot en els personatges. Heu aconseguit sentir-vos identificats amb algun d'ells? Amb quin i per què? Si no heu aconseguit identificar-vos amb cap dels personatges del llibre explicau als vostres companys per què penseu que no heu pogut connectar-hi.

Resposta oberta. Permet fer reflexionar l'alumne sobre les connexions que s'estableixen entre el lector i els personatges i que permeten assolir una comprensió més profunda de la lectura.

- La Núria Pradas ha decidit fer que la majoria dels personatges d'*El misteri del carrer de les Glicines* siguin femenins. Creieu que aquesta decisió és casual o bé respon a un pla de l'autora ben pensat i decidit? Creieu que és una manera de lluitar a favor de la igualtat de la dona?

La segona part de la resposta permet una resposta oberta, tot i que a la primera la resposta òbvia és que sí, que la intenció de l'autora era potenciar els personatges femenins per sobre dels masculins i crear diferents tipologies de dones, tal com s'especifica en l'apartat corresponent de la guia. Aquest fil de discussió pot tenir moltes ramificacions,

Tot sovint es diu que la lectura és una activitat individual. I és cert. Però un dels majors gaudis és poder comentar i compartir determinats aspectes d'un llibre amb els altres lectors que també l'han llegit. Això és perfectament possible en l'entorn d'una aula i afavoreix una comprensió integral del llibre, perquè cadascuna de les interpretacions de cada lector ajuden a fer-se una idea global de l'obra.

per exemple plantejar per què en alguns gèneres literaris la presència de personatges femenins sol ser secundària, parlar dels rols de gènere en la nostra societat, reflexionar sobre la validesa de les formes de lluita per la igualtat de gènere...

- La Dèlia Torres vol ser escriptora i assegura que ha fet cursos en alguna escola d'escriptura. Com penseu que treballa un escriptor?

Activitat de resposta oberta. Podem suggerir que s'ajudin amb el vídeo proposat en el requadre.

Podem reflexionar sobre l'ofici d'escriure a partir d'aquest fragment de la pel·lícula *Descubriendo a Forrester*.

- Hi ha algú de vosaltres que vulgui ser escriptor? Podeu explicar als vostres companys per què us agradaria?

Activitat de resposta oberta.

- En la introducció hem vist que la novel·la de gènere negre es caracteritza de forma essencial perquè conté una bona dosi de crítica social (en la novel·la de suspens estan una mica més dissimulats). Penseu que aquests elements són presents en aquesta obra? En què es nota?

Tot i que hi pot haver múltiples respostes, algunes d'aquestes poden ajudar:

- Fa una crítica de les transformacions urbanes amb el pas del temps, quan parla de l'antic colmado.
- Planteja el tema de l'ocultisme i les societats secretes, quan esmenta la secta, al final del llibre.
- Fa una crítica de les dificultats per trobar feina, amb el personatge d'en Marc, que acaba treballant en una revista de segona fila.

2. La novel·la negra es caracteritza per un acusat realisme (tot i que de vegades els detectius reben unes pallisses espectaculars i, en lloc d'estar dues setmanes a l'hospital, al cap d'una hora estan corrent com una daina...) i per l'escenari eminentment urbà. En aquest sentit, creus que *El misteri del carrer de les Glicines* s'ajusta als cànons de la novel·la negra o de suspens?

- És realista o té elements de fantasia? Esmenta un element que et sembli realista i un que et sembli producte de la fantasia de l'autora.

És realista, tot i que té un punt de fantasia, la introducció del casalot, més propi de novel·les de tipus gòtic.

Però en molts aspectes reflecteix la realitat: per exemple en la recreació de la redacció, els viatges en metro, la comissaria, la Barcelona contemporània, els carrers, la forma de vestir i de comportar-se habitualment dels personatges.

- L'acció es desenvolupa en una ciutat o en un ambient rural?

En una ciutat. És una obra molt urbana.

3. Al final del llibre tot acaba bé, però, i a la vida real?
Llegiu aquesta [notícia](#) sobre les sectes a Catalunya i comentau-la amb els vostres companys a classe.
Activitat oberta. Es pot complementar amb la visita a alguna [pàgina web](#) que alerti del perill de les sectes entre els joves.

PER SABER-NE MÉS. PETITES INVESTIGACIONS

La novel·la de suspens i de misteri, i molt especialment la que després derivà en la novel·la negra, es caracteritza, com hem vist a la introducció, per una forta presència de crítica social. A *El misteri del carrer de les Glicines* també en tenim mostres significatives. A continuació proposem diversos temes d'ampliació, que tenen com a objectiu remarcar aquest vessant de crítica social. **Activitats de resposta oberta.**

1. EL COS DELS MOSSOS D'ESQUADRA

El principal personatge secundari del llibre és una mossa d'esquadra que ha arribat a sotsinspectora. Però en realitat, què sabeu dels mossos d'esquadra i de com s'organitzen?

- En grups de quatre persones prepareu una presentació sobre el cos de policia de Catalunya explicant com s'organitza tant territorialment com internament i destacant quins són els aspectes que més us sorprenden dels Mossos. Investigau la seva història.
- Podeu trobar informació sobre els Mossos d'Esquadra a la [Viquipèdia](#).

Mossa d'Esquadra.
Font: [Wikimedia Commons](#).

2. ELS CLUBS DE LECTURA

Els Mossos d'Esquadra sovint se'ns apareixen com homes i dones d'acció i ens costa imaginar-los dedicats a la lectura, però en canvi són uns grans lectors de novel·la negra. En alguns casos alguns mossos i policies també es dediquen a escriure (Víctor del Àrbol, Rafa Melero, Joan Miquel Capell...). Fins i tot, com s'explica a l'[Annex](#), tenen un club de lectura propi dedicat a la novel·la negra.

Club de lectura Torrente Ballester. Font: [Wikimedia Commons](#).

- Sabeu què és un club de lectura i com funciona? Moltes de vegades els organitzen les biblioteques. Aneu a la biblioteca més propera a casa vostra i preguntau si n'hi ha i com funciona, i entrevistau algun usuari d'aquest servei. També podeu fer una cerca per Internet per localitzar biblioteques on hi hagi clubs de lectura. Aquí en teniu un [exemple](#): un club de lectura de novel·la negra.

Organitzeu un club de lectura sobre *El misteri del carrer de les Glicines*. Recomanem que el docent prepari el club de lectura amb l'ajut de guies com per exemple *El club de lectura*, de J. Portell.

3. EL MASCLISME

Però no totes les notícies vinculades amb els mossos d'esquadra són bones, i a la novel·la la Núria Pradas ens mostra el cos com un reducte de masclisme important, com si la presència de la sotsinspectora Rovira, a qui anomenen la Barbi policia, fos molesta.

- Us heu trobat amb casos de masclisme evidents?
- Creieu que en els cossos policíacs i en el militar hi ha més masclisme que en altres àmbits de la vida?
- Investigau els sous que guanyen homes i dones per fer la mateixa feina i comparau-los. Us pot ajudar aquest enllaç: http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/02/18/actualidad/1361209773_829503.html. És una prova de masclisme?
- D'altra banda, creieu que encara hi ha feines on és complicat veure-hi una dona? Quines? I en el cas d'un home? Per què penseu que és així? El llenguatge n'és una prova: per què creieu que no diem mai "l'home de la neteja" ni "la dona del temps"?

4. EL COMERÇ TRADICIONAL

A la pàgina 88 l'autora fa la descripció d'una botiga "de les de tota la vida".

- Què enteneu per "una botiga de tota la vida"? Penseu que és el mateix que s'entén a la novel·la?
- En queden al vostre entorn? Com són, què hi venen?
- Si us és possible, entrevisteu els propietaris d'alguna d'aquestes botigues i presentau l'entrevista als vostres companys.

Interior del Colmado Quílez de Barcelona.
Font: [Wikimedia Commons](#).

5. LES HEMEROTEQUES

En un moment donat, la Dèlia decideix anar a l'hemeroteca a consultar els diaris antics.

- Actualment, consultar diaris antics és més senzill. Coneixeu les hemeroteques digitals? Les d'alguns diaris són gratuïtes.
- Feu un article (per penjar al blog de l'aula o per imprimir) sobre les hemeroteques digitals: què són, quina funció tenen, com s'utilitzen. Per il·lustrar-ho buscau una notícia que us cridi l'atenció del dia que va néixer. I una del mateix dia cent anys abans.
- Per fer aquest exercici podeu consultar la informació de l'[Annex 3](#).

Dipòsit de l'Hemeroteca de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.
Font: [Wikimedia Commons](#).

BIBLIOGRAFIA

Llibres

BENNASAR, Sebastià. *Pot semblar un accident*. Barcelona: Meteora, 2011.

COMA, Xavier. *Temes i autors de la novel·la negra: De la Sèrie Noir a la Cua de Palla*. Barcelona: Edicions 62, 1994.

MARTÍN, Àlex. *Catalana i criminal*, Palma: Documenta Balear, 2006.

Recursos en xarxa

Sobre la novel·la negra contemporània és molt recomanable el blog de la professora de la UB Anna Maria Villalonga, *A l'ombra del crim*, amb una immensa quantitat de ressenyes i articles: <http://alombradelcrim.blogspot.com.es/>

També és clau el directori negre de la Biblioteca La Bòbila, de l'Hospitalet de Llobregat: <http://generenegre.blogspot.com.es/>

ANNEXOS

Aquests annexos formen part del material de l'alumne, necessari per donar resposta a algunes de les activitats. En el cas de l'annex 1, es tracta d'una síntesi simplificada de la introducció sobre el gènere que heu trobat a l'inici d'aquesta guia didàctica.

ANNEX 1

La novel·la negra i policíaca, una breu introducció

Segurament molts de vosaltres heu llegit o vist alguna obra de gènere negre (aquelles on hi ha un crim i la investigació per trobar l'assassí), però no deveu saber que aquest gènere té un origen concret: el 1841, quan el senyor Edgar Allan Poe va escriure *El misteri del carrer de la Morgue*. Començava el que en denominam la novel·la criminal, on inspectors de policia o investigadors privats aconseguen esbrinar qui era el responsable de crims, robatoris i altres maldats.

Font: pixabay.com

En pocs anys aquesta literatura va aconseguir un nivell molt elevat i, així, el 1887 va néixer un personatge que tots coneixeu, en Sherlock Holmes, de la ploma de Sir Arthur Conan Doyle. Però la novel·la va evolucionar i el 1929 es va publicar la primera novel·la negra de la història, *Collita Roja*, de Dashiell Hammett. Ara, a més a més de saber qui era el criminal també ens preguntàvem per què allò havia pogut passar en una societat concreta.

I a casa nostra? Doncs tot i que abans de la Guerra Civil hi va haver algunes provatures, va ser Rafel Tasis qui el 1954 va publicar la primera novel·la negra, *La Bíblia valenciana*. I des de llavors l'han conreat autors ben diversos i d'arreu dels territoris de parla catalana.

Potser algun d'aquests autors el coneixeu de llegir-lo, perquè també varen escriure per a joves: és el cas de Jaume Fuster, que va publicar *Anna i el detectiu*, o de l'incombustible Andreu Martín, que juntament amb Jaume Ribera va crear el personatge del Flanagan i més endavant el de la Wendy, una moixa d'esquadra ben eixerida.

Sigui com sigui, el que us podem assegurar és que en català no tenim res a envejar a les altres llengües, perquè els nostres escriptors de novel·la negra són molt bons i si cal matar maten.

[Retorn a la guia didàctica](#)

ANNEX 2

Reportatge sobre el club de lectura dels Mossos d'Esquadra fet per Anna Punsí el Sant Jordi de 2014

Al club de lectura de Mossos no hi ha càrrecs, som lectors només.

ANNA PUNSÍ. Hi ha un club de lectura de novel·la negra els participants del qual parlen el mateix idioma. Són mossos d'esquadra i troben en aquestes novel·les de vegades una font d'inspiració, i d'altres, una manera d'evadir-se del dia a dia.

Van començar a trobar-se l'any 2009. Han llegit i compartit més de 60 novel·les, i en els darrers anys han deixat infiltrar-se en les seves reunions jutges i altres tècnics que treballen amb ells, com ara psicòlegs, metges o advocats. I tot plegat sota la batuta de Paco Camarasa, activista cultural, comissari de la BC Negra, propietari de la llibreria Negra y Criminal i sobretot amant de la novel·la negra i policíaca.

La batuta comença a agitar-se amb precisió. Sobre la taula ovalada de la sala de brífung de la comissaria de Sant Martí o sobre la falda dels lectors hi reposa un títol: *El asesino entre los escombros*, de Cay Rademacher, una trilogia negra situada a l'Alemanya de la postguerra.

Comparteixen les seves impressions durant una hora i mitja llarga, riuen i Camarasa els fa recomanacions literàries. També debaten sobre els crítics: per què alguns llibres passen sense pena ni glòria i en canvi d'altres estan a tots els prestatges.

Els agrada posar-se a la pell dels protagonistes i filen prim quan es tracta d'analitzar si els autors saben de què parlen: "La realitat sempre supera la ficció, aquí la majoria de gent és policia, hi ha gent també de la judicatura. Els llibres passen un filtre extraordinari. Qualsevol error o cosa no ben resolta, aquell autor automàticament és acusat d'estar poc documentat", explica Carles Vallès, sotsinspector dels mossos.

Club de Lectura de Novel·la Negra dels Mossos.
L'home d'esquenes és l'escriptor JussiAdler-Olsen.

I de vegades els ho poden dir directament a la cara i amb un bon àpat al davant, que sempre és més fàcil. “Una de les coses que fem al club és convidar un dels escriptors que hem llegit aquell mes i així tenim l’oportunitat de preguntar-li coses, d’esbrinar detalls... Pel club han passat Lorenzo Silva, l’Andreu Martín, la Dolores Redondo, Toni Gil i un record especial per l’Agustí Vehí que malauradament ens va deixar l’any passat per culpa d’un càncer”, recorda Vallès.

Porten més de 5 anys de lectura compartida i ara els queda un repte tal vegada més difícil: “Jo tenia moltes ganes d’escriure un llibre entre tots. Alguna vegada havíem dit, escolta, alguna història real nostra, per què no l’enganxem i cadascú fa un capítol? però el dia a dia és complicat i la gent ja piquem atesats per una banda... però és una idea que no descarto”, explica la Comissària Cristina Manresa.

[Retorn a la guia didàctica](#)

ANNEX 3

Les hemeroteques digitals

Les hemeroteques digitals són un instrument de primer ordre a l'hora de fer investigació en el camp de la història. La premsa del moment dóna una informació molt interessant als investigadors i gràcies als nombrosos projectes de digitalització que s'han fet arreu del món ara és més fàcil que mai poder investigar sobre la premsa i els seus continguts perquè s'estalvien nombrosos viatges i despesa en fotocòpies.

És clar que no tot està digitalitzat i que les nombroses retallades econòmiques en el món de l'ensenyament i de la cultura han paralitzat o endarrerit alguns projectes, però la feina feta és molt notable.

En aquest directori teniu enllaços a les principals hemeroteques digitals del món. Les que fan referència a casa nostra són a la secció Europa o bé a la secció de publicacions seleccionades. I, és clar, abans de veure fins a quin punt són objectives les revistes convé investigar una mica com eren i de quina tendència. Però a partir d'aquí ja podeu triar i remenar. I també us poso l'hemeroteca de La Vanguardia, on podreu trobar amb molta facilitat i de forma gratuïta el diari del dia que vàreu néixer.

<http://documentsforhistory.com/ca/hemeroteques-digitals/>
<http://www.lavanguardia.com/hemeroteca/index.html>

[Retorn a la guia didàctica](#)